

Hallintopakkohakemus/Latamäen tuulivoimala

Tekninen ja ympäristölautakunta 15.02.2024 § 5
17/11.01.04/2024

Valmistelija ympäristötarkastaja Marika Masalin-Weijo p. 040 3479 209

Asian aiempia vaiheita Asian aikaisemmat vaiheet ilmenevät liitteestä. Vaasan hallinto-oikeus on kumonnut Luhangan kunnan rakennuslautakunnan hallintopakkopäätöksen 06.05.2021, § 33 ja palauttanut asian Luhangan kunnan lupalautakunnalle uutta käsittelyä varten. Vaasan hallinto-oikeuden päätöksessä (Dnro 20780/03.04.04.04.19/2021) todetaan muun ohella seuraavaa:

Ennen mahdollisen hallintopakkopäätöksen tekemistä rakennuslautakunnan olisi tullut kuulla toiminnanharjoittajaa ja ilmoittaa, että hallintopakkopäätöksellä annettava määräystä voidaan tehostaa sakon tai keskeyttämisen uhalla. Toiminnanharjoittajalle olisi myös tullut ennen asian ratkaisemista varata tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun, kuten asianosaisten vastineesta ja terveydensuojeluviranomaisen lausunnosta.

Edellä todettu huomioon ottaen hallinto-oikeus katsoo, että asian käsittelyssä rakennus- ja ympäristölautakunnassa on tapahtunut kuulemisvirhe, jonka johdosta lautakunnan päätös on kumottava. Päätöksessä on suppeasti perusteltu ympäristönsuojelulain mukaisen luvan kynnysen ylittymistä eikä siitä riittävällä tavalla ilmene, millä tavoin lupalautakunta on katsonut mittaustulosten perusteella toiminnasta aiheutuvan kohtuutonta rasisitusta.

Koska päätös on ollut perusteluiltaan myös sikäli puutteellinen, että siinä ei ole mainittu ratkaisussa sovellettuja säännöksiä, ja koska päätös lisäksi on annettu väärässä järjestyksessä, lausuminen muista valitusperusteista raukeaa. Siltä osin kuin vastineen antaneet hallintopakkoasian vireillepanijat ovat esittäneet vaatimuksenaan muun muassa, että Luhanka Tuuli Ky:tä tulisi kuulla hallinto-oikeudessa kuulemisvirhettä koskevalta osalta palauttamatta asian käsittelyä rakennuslautakunnalle, hallinto-oikeus toteaa, että asian käsittelyssä tapahtuneen kuulemisvirheen sekä päätöksen vajavaisten perustelujen vuoksi lautakunnan päätös on kumottava ja asia on palautettava rakennuslautakunnalle uutta käsittelyä varten, eikä kuulemisvirheen korjaaminen muutoksenhakutuomioistuimessa ole mahdollista. Asian palautuessa Luhangan kunnan lupalautakunnalle tämän on käsiteltävä asia hallintolain ja ympäristönsuojelulain mukaisesti ja ennen asian ratkaisemista kuultava toiminnanharjoittajaa asianosaisten vastineesta ja terveydensuojeluviranomaisen lausunnosta.

Asiassa saatu selvitys Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen (Dnro 20780/03.04.04.04.19/2021) jälkeen

Luhangan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on varannut Luhanka Tuuli Ky:lle mahdollisuuden antaa vastineensa Latamäen tuulivoimapuiston ympäristölupaharkintaa koskevassa asiassa. Ympäristönsuojeluviranomaisen vastinepyynnön liitteenä ovat olleet asian vireillepanijoiden (Raili Pajunen ym.) 15.2.2021 päivätty kirjelmä sekä Luhangan terveydensuojeluviranomaisena toimivan Jyväskylän ympäristöterveysjaoston 21.4.2021 antama lausunto. Luhanka Tuuli Ky on antanut vastineensa ympäristönsuojeluviranomaiselle 5.6.2023.

Luhanka Tuuli Ky toteaa vastineenaan, että Latamäen tuulivoimapuiston meluvaikutuksia on selvitetty Rambollin toimesta vuosina 2019–2020 suoritettujen melumittausten yhteydessä. Tehdyt melumittaukset on suoritettu Luhangan kunnan rakennuslautakunnan hyväksymällä tavalla ja ympäristöhallinnon ohjeen 4/2014 mukaisesti. Tehtyjen melumittausten tulosten perusteella Latamäen tuulivoimapuiston toiminnan on todettu alittavan tuulivoimalaitosten melulle valtioneuvoston asetuksessa 1107/2015 annetut ohjearvot. Raili Pajunen ym. 15.2.2021 päivätyssä vastineessa sekä terveydensuojeluviranomaisen 21.4.2021 antamassa lausunnossa ei ole myöskään esitetty sellaisia seikkoja, joiden perusteella Luhanka Tuuli Ky olisi mahdollista velvoittaa hakemaan ympäristölupaa Latamäen tuulivoimapuistolle.

Asiassa on pyydetty asiantuntijalausunto Sweco Finland Oy:ltä. Sweco Finland Oy on laatinut 5.9.2023 päivätyt raportit ”Latamäen tuulivoimapuisto – Luhanka – Melumittaustulosten arviointi” ja 6.9.2023 päivätyt selvitykset ”Luhangan kunta – Melumittaustulosten arviointi”. Selvityksessä todetaan muun ohella, että *ainakaan mittauspisteen 2 osalta suoritettujen melumittausten perusteella ei voida poissulkea sitä, aiheutuuko Latamäen tuulivoimapuiston toiminnasta naapuruussuhdelain mukaista kohtuutonta rasiutusta. Ympäristönsuojelulain 27.2 §:n 3 kohdan mukaan ympäristölupa on oltava toimintaan, josta saattaa ympäristössä aiheutua naapuruussuhdelain 17.1 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta rasiutusta. Tämänhetkisin tiedoilla toiminnan jatkamisen voisi katsoa edellyttävän ympäristölupaa. Huomioiden kuitenkin, että myös mittauspisteen 2 melutasot voivat olla ohjearvojen mukaisia, suosittelemme määräämään toiminnanharjoittajan riittävässä määrin selvittämään melutasojen todellisen tilan myös mittauspisteen 2 osalta.*

Raportti ja selvitys on lähetetty Luhanka Tuuli Ky:lle. Luhanka Tuuli Ky on 29.9.2023 täydentänyt ympäristönsuojeluviranomaiselle antamaansa vastinetta mm. Swecon asiantuntijalausunnon johdosta. Luhanka Tuuli Ky on esittänyt vastineen täydennyksessä mm., että asiassa ei ole esitetty sellaisia uusia seikkoja, jotka perustelisivat lisämelumittausten suorittamista taikka Latamäen tuulivoimapuiston ympäristöluvan tarvetta.

Luhangan kunnan ympäristötarkastaja on 18.10.2023 päivätyllä asiakirjalla kehottanut Luhanka Tuuli Ky:tä joko 1) riittävässä määrin selvittämään Latamäen tuulivoimaloiden melutasojen todellisen tilan mittauspisteen 2 osalta, tai 2) hakemaan ympäristölupaa. Kehotuksen mukaan mittaukset tulee aloittaa tai ympäristölupahakemus jättää vireille viimeistään (1) kuukauden kuluessa kehotuksen vastaanottamisesta. Kehotuksen perusteluna on esitetty, että ympäristötarkastajan näkemyksen mukaan mittauspisteen 2 osalta suoritettujen melumittausten perusteella ei voida poissulkea sitä, aiheutuuko Latamäen tuulivoimapuiston toiminnasta eräistä naapuruussuhteista annetun lain (26/1920, naapuruussuhdelaki) mukaista kohtuutonta rasiutusta. Mikäli annettua kehotusta ei noudateta, Luhangan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen harkitsee Luhanka Tuuli Ky:n velvoittamista ympäristönsuojelulain 175 §:n nojalla saattamaan toimintansa lain mukaiseksi. Määräyksen noudattamisen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakkolain (1113/1990) mukainen sakon uhka tai teettämisen tai keskeyttämisen uhka. Kehotuksen yhteydessä Luhanka Tuuli Ky:lle on myös varattu mahdollisuus selvityksen antamiseen asiassa kahden (2) viikon kuluessa viestin vastaanottamisesta.

Vastineessaan kehotukseen Luhanka Tuuli Ky uudistaa 5.6.2023 ja vastineen täydennyksessä 29.9.2023 esittämänsä seikat ja toteaa yhteenvetonaan, että Latamäen tuulivoimapuiston meluvaikutuksia on selvitetty voimassa olevan sääntelyn edellyttämällä luotettavalla sekä

Luhangan kunnan rakennuslautakunnan hyväksymällä tavalla Rambollin toimesta vuosina 2019–2020 suoritettujen melumittausten yhteydessä. Kun otetaan huomioon, että ympäristöhallinnon ohjeen 4/2014 mukaisesti mittauspisteillä 1 ja 3 tehtyjen melumittausten tulosten perusteella Latamäen tuulivoimapuisto alittaa tuulivoimalaitosten melulle valtioneuvoston asetuksessa 1107/2015 annetut ohjearvot, asiassa ei ole perusteita asettaa Luhanka Tuuli Ky:lle vaatimusta ympäristöluvan hakemisesta. Edellä todetusti asiassa ei ole tullut esille myöskään mitään sellaista uutta tietoa, jonka takia asiassa olisi perusteita edellyttää Luhanka Tuuli Ky:n tekemän mittauspisteellä 2 uusia melumittauksia.

Esittelijä

Ympäristötarkastaja Marika Masalin-Weijo

Päätösehdotus

Päävelvoite

Tekninen ja ympäristölautakunta velvoittaa asianosaisten ja Purnu-Tohtaan ympäristöyhdistyksen hallintopakkohakemuksen johdosta Luhanka Tuuli Ky:tä joko 1) riittävässä määrin selvittämään Latamäen tuulivoimaloiden melutasojen todellisen tilan mittauspisteiden 2 osalta. Riittävässä määrin selvittäminen tarkoittaa sitä, että tuloksista käy ilmi ylittääkö vai alittaako melu tuulivoimalaitosten melulle annetut ohjearvot tai 2) hakemaan ympäristö lupaa. Mittausten valmistelu tulee aloittaa tai ympäristölupahakemus jättää vireille viimeistään 31.5.2024.

Määräystä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. (Ympäristönsuojelulaki 200 §)

Päävelvoitteiden tehoste

Luhangan kunnan tekninen ja ympäristölautakunta asettaa päävelvoitteen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakko muodostuu päävelvoitteelle erikseen asetettavasta pääerästä ja jokaisesta asetetun määrääjän jälkeistä seuraavaa kalenterikuukautta koskevista lisäeristä.

Jos päävelvoitetta ei ole noudatettu 31.5.2024 mennessä, velvoitetaan Luhanka Tuuli Ky:tä maksamaan uhkasakkoa seuraavasti:

Päävelvoitetta koskevan uhkasakon peruserä on 4000 euroa ja lisäerä 1000 euroa jokaista asetetun määrääjän jälkeistä seuraavaa kalenterikuukautta kohti.

Perustelut

Melua mitattiin vuosina 2019 ja 2020 Latamäen tuulivoimapuiston ympäristössä kolmessa mittauspisteessä tuulivoimapuiston ympäristössä. Mittauspiste 1 sijoittuu lähimmäksi tuulivoimaloita tuulivoimapuiston luoteispuolella. Mittauspiste 2 on lähin piste tuulivoimapuiston pohjoispuolella, missä mittausten tekemiselle saatiin kiinteistönomistajan lupa. Mittauspiste 3 sijoittuu tuulivoimapuiston pohjois-koillispuolelle noin 1900 metrin etäisyydelle lähimmästä tuulivoimalasta. Mittauksen tavoitteena oli selvittää tuulivoimalaitosten aiheuttamia melutasoja ja niiden esiintyvyyttä tuulivoimapuiston ympäristön asuintalojen kohdalla.

Tehtyjen mittausten perusteella mittauspisteissä 1 (Päivärinne) ja 3 (Kyrö) mitatun melutason voidaan mittaasepävarmuus huomioituna todeta alittavan tuulivoimalaitosten melulle annetut ohjearvot. Mittauspisteiden 2 (Yski) osalta ohjearvotulkintaa ei voida tehdä, sillä ko. pisteen mittauksen aikaista tuulitietoa ei ole saatavilla 1 min resoluutiolla, vaan ainoastaan 5 min resoluutiolla. Ympäristöministeriön ohjeessa 4/2014 ”Tuulivoimaloiden melutason mittaaminen altistuvassa kohteessa” edellytetään 1 min tuulennopeustietoja. Suuntaa antava vertailu voidaan tehdä 5 min tuulennopeus- ja melumittaustietojen perusteella. Mittauspisteessä mp2

(Yski) mitattu melutason lukuarvo on hieman suurempi kuin tuulivoimalaitosten melulle annettu ohjearvo, mutta mittausepävarmuus huomioituna ei voida todeta ylittääkö vai alittaako mittaustulos ohjearvon.

Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista. Ympäristönsuojelulain (527/2014) 175 §:n 1 momentin mukaan valvontaviranomainen voi määrätä toiminnanharjoittajan riittävässä määrin selvittämään toiminnan ympäristövaikutukset, jos on perusteltua aihetta epäillä toiminnasta aiheutuvan tämän lain vastaista ympäristön pilaantumista. Melumittaustulosten perusteella jää perusteltu aihe epäillä, että mittauspisteessä 2 aiheutuu ympäristönsuojelulain vastaista ympäristön pilaantumista. Tästä sekä siitä johtuen, että toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, tekninen ja ympäristölautakunta määrää toiminnanharjoittajaa riittävässä määrin selvittämään Latamäen tuulivoimaloiden melutasojen todellisen tilan mittauspisteiden 2 osalta.

Toiminnanharjoittaja tuo vastineessaan esille, että tehdyt melumittaukset on suoritettu Luhangan kunnan rakennuslautakunnan hyväksymällä tavalla ja ympäristöhallinnon ohjeen 4/2014 mukaisesti. Tämä ei kuitenkaan melumittaustuloksista ilmenevästi pidä paikkaansa, koska tuulitietoa ei mittauspisteessä 2 ole saatavilla 1 min resoluutiolla, vaan ainoastaan 5 min resoluutiolla. Ympäristöministeriön ohjeessa 4/2014 Tuulivoimaloiden melutason mittaaminen altistuvassa kohteessa” edellytetään 1 min tuulenopeustietoja. Tästä seuraa se, että mittaustuloksista voidaan tehdä vain suuntaa antavaa vertailua melutason ohjearvoihin. Mittauspisteet sijaitsevat lisäksi osin eri ilman suunnissa ja eri etäisyyksillä, jonka vuoksi kaikista pisteistä on tärkeää saada luotettavat tulokset. Mittauspiste 2 on tuulivoimalaa lähin piste tuulivoimapuiston pohjoispuolella, missä mittausten tekemiselle saatiin kiinteistönomistajan lupa. Tämä seikka erityisesti puoltaa luotettavien mittaustulosten tärkeyttä ko. pisteessä.

Toiminnanharjoittajaa on ennen määräyksen antamista kuultu ympäristönsuojelulain 185 §:n ja hallintolain 34 §:n 1 momentin mukaisesti. Samassa yhteydessä toiminnanharjoittajaa on kehoitettu riittävässä määrin selvittämään Latamäen tuulivoimaloiden melutasojen todellisen tilan mittauspisteiden 2 osalta, tai 2) hakemaan ympäristölupaa. Toiminnanharjoittaja ei ole tähän suostunut. Ympäristönsuojelulain 179 §:n 1 momentin mukaan, jos tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei ole noudatettu valvontaviranomaisen on ryhdyttävä toimiin 175 ja 176 §:ssä tarkoitetun hallintopakkoasian vireille saattamiseksi.

Melutasojen todellisen tilan mittauspisteiden 2 osalta voisi selvittää myös osana ympäristölupaprosessia. Tuulivoimalatoimintaa ei ole suoraan laissa säädetty luvanvaraiseksi. Sen sijaan ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin nojalla toiminnan luvanvaraisuutta voidaan arvioida tapauskohtaisen harkinnan perusteella. Ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin mukaan lupaa edellytetään sellaiselta toiminnalta, josta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapurussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Arvioitaessa rasituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, rasituksen muu tavanomaisuus, rasituksen voimakkuus ja kesto, rasituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat. Koska mittauspisteiden 2 osalta jää perusteltu aihe epäillä, että mittauspisteessä 2 aiheutuu ympäristönsuojelulain vastaista ympäristön pilaantumista, myös ympäristönsuojelulain mukainen lupaprosessi on vaihtoehtona melutasojen todellisen tilan selvittämiseksi.

Määräys määräysten noudattamisesta mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta on perusteltua, jotta mittauspisteessä 2 tarvittavaa melutason tilanteen selvittämistä ei muutoksenhaulla viivytettäisi. Melutaso olisi tullut selvittää jo edellisen mittauksen aikaan 2019-2020.

Sweco Oy on arvioinnissaan 5.9.2024 tuonut esille, että tuulivoimapuiston koillispuolella noin 800 metrin etäisyydellä puiston pohjoisimmasta tuulivoimalasta sijaitsee "Rajala" -niminen tila (suuntaa antavat koordinaatit x:436690 y:6846436 ETRS89/TM35FIN). Kiinteistöllä ei ole tehty ympäristömelumittauksia, mutta sijaintinsa kannalta se on lähimpänä tuulivoimapuistoa sijaitseva asuinrakennus. Kyseisellä kiinteistöllä tehtävien melumittausten avulla olisi mahdollista arvioida entistä täsmällisemmin tuulivoimaloiden meluvaikutuksia lähimmissä häiriintyvissä kohteissa.

Tekninen ja ympäristölautakunta ei ole kehottanut toiminnanharjoittajaa tekemään melumittauksia kiinteistöllä Rajala. Perusteluna on, että vuosien 2019 ja 2020 mittauspaikat on valittu samoille tai lähelle samoja kiinteistöjä, joilla on mitattu melua aikaisemmin. Näin tuloksia voidaan vertailla aiempien mittausten tuloksiin. Lisäksi Numerolan vuonna 2013 laatiman Latamäen tuulivoimahanke, Melu- ja välkemallinnus-asiakirjan mukaan kiinteistö Rajala sijaitsee mittauspisteiden 1 (Päivärinne) ja 2 (Yski) kanssa samalla melualueella 35-40 dB(A). Näin ollen ennalta arvioiden melumittauspisteiden 1 ja 2 tulosten perusteella voidaan arvioida melutilannetta luotettavasti myös kiinteistöllä Rajala. Tämä edellyttää sitä, että pisteen 2 mittaustulokset ovat käytettävissä.

Ilmoitusvelvollisuus

Luhangan kunnan tekninen ja ympäristölautakunta ilmoittaa tästä päätöksestä uhkasakkolain edellyttämällä tavalla Maanmittauslaitokselle, jotta kiinteistöä (435-402-4-653) koskevasta päävelvoitteesta ja sen tehosteeksi asetetusta uhasta tehtäisiin merkintä kiinnityksistä pidettävään rekisteriin.

Sovelletut säädökset

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 6, 27, 175, 176, 179, 185, 200 §
Hallintolaki (434/2003) 34, 45 §
Uhkasakkolaki (1113/1990) 1, 4-9, 18-19, 22-24 §

Muutoksenhaku

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Päätös

Päätettiin ehdotuksen mukaisesti.

Jakelu

Luhanka Tuuli Ky (todisteellinen tiedoksianto)
Hallintopakkohakemuksen vireille panijat (tavallinen tiedoksianto)